RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Näkökulmia tulosperusteisuuteen

Jussi Tuumi

erityisasiantuntija

Ruokavirasto

EIP-teemahaun hakuinfo

11.3.2026

Mikä on tulosperusteinen (ympäristö)tuki?

Tuki, jossa maksu sidotaan saavutettuun (ympäristö)tulokseen	• Esimerkiksi lajiston monimuotoisuus, kasvipeitteisyys, ravinnepäästöt, hiilensidonta
Erona toimenpideperusteiseen tukeen	• Ei korvata pelkkiä toimia, vaan mitattavaa tulosta • Joustavampi viljelijän valinnoille
Vaatii luotettavan mittauksen ja selkeän pisteytys-/maksufunktion	• Tulos voi olla myös yhteistyön lisääntyminen tai • toimenpidealueen laajeneminen

Tulosperusteisen tuen hyödyt

Vaikuttavuus	• Maksu kohdistuu sinne, missä tulos syntyy
Joustavuus	• Viljelijä valitsee keinot olosuhteisiinsa sopiviksi; tekeminen <-> tekemättä jättäminen
Oikeudenmukaisuus	• Parempi tulos → parempi korvaus
Tietopohja	• Etäseuranta ja maastomittaukset luovat läpinäkyvyyttä

Keskeiset käsitteet

Tulosindikaattori: mitattava tieto tavoitteesta (esim. lajisto, rakenne, elinympäristöpisteet)

Vaikutus: pitkän aikavälin muutos (esim. populaatiotaso) – harvoin suoraan mitattavissa maksun perusteeksi

Lisäisyys & perusura: mikä osa tuloksesta/ muutoksesta on aidosti tuen aikaansaamaa? Tuenhakijan mahdollisuus vaikuttaa.

Riskit: sää- ja markkinavaihtelut, mittausvirhe ja tulkinta

Keskeiset haasteet

Mitattavuus ja verifiointi	Indikaattorien laatu, kalibrointi ja virhemarginaali
Sää- ja vuosivaihtelu	Tulos ei saa riippua kohtuuttomasti säästä tai muista luonnonolosuhteista
Hallinnollinen toteutus	Selkeät säännöt, muutoksenhaku, riskienhallinta
Tieto-oikeudet ja luottamus	Datansuoja, omistajuus, avoimet rajapinnat

Indikaattorit ja mittarit

Monimuotoisuus	• Kasvillisuus- ja elinympäristöindeksit, lajilaskennat
Kasvipeitteisyys ja eroosioriski	• Sentinel-2, tutka (S1), aiemmat kasvukausitiedot
Ravinnekuormitus	• Peltotase, reunavyöhykkeet, valuma-alueen mallit • Saaristomeren valuma-alueen “fosfori-pilotti”
Hiilensidonta	• Maaperän C-mittaukset, mallinnus, pitkät aikasarjat • Yhteyttämisen intensiteetti -> maaperän hiilensidonta

Maksufunktiot ja kannustimet

Vaihtoehtoja

Lineaarinen: piste → euro suoraan

Portaittainen: kynnykset (esim. 10/30/50 p)

S-muotoinen: kannustin keskialueelle

Reiluusmekanismit

Sääkorjaukset, referenssit, puskurirahasto

Tarvitaan selkeä dokumentaatio ja esimerkkilaskelmat

Riskit ja niiden hallinta

Sää- ja satunnaisvaihtelu	Sääindeksit, usean vuoden keskiarvo
Mitta- ja mallitarkkuus	Kalibrointi, validointi, avoimuus
Oikeusturva	Selkeät säännöt, valituspolku, dokumentaatio
Tiedonhallinta	Tietosuoja, suostumukset, datatilat (avoimet rajapinnat)

Toteutusmallit

A) Pisteytys / tuloskortti (yleisin)

- Kunkin lohkon elinympäristö arvioidaan (esim. 0–10).
- Maksu kasvaa pisteiden myötä.
- Läpinäkyvä palaute ohjaa toimenpiteitä.

Soveltuu: monimuotoisuus, perinnebiotoopit, niityt.

B) Portaat, bonukset ja hybridit

- Peruskorvaus toimista + tulosbonus
- Portaittainen maksu (kynnysarvot)
- Vähentää tulosriskiä, parantaa osallistumishalukkuutta

Soveltuu: laaja-alaiset tuet, siirtymävaiheet.

C) Tarjouskilpailut

- Toimija tarjoaa hinnan tuloksesta tai toimenpidepaketista.
- Voi parantaa kustannustehokkuutta, mutta vaatii markkinan ja hyvän mittarin.

Huomio: hallinnollinen monimutkaisuus ja strateginen käyttäytyminen.

D) Yhteistoiminnalliset / maisematason mallit

- Maksu sidotaan yhteiseen tulokseen (esim. valuma-alue, lajistoalue).
- Vaatii koordinointia, luottamusta ja sääntöjä tulosten jakamisesta.

Soveltuu: vesiensuojelu, lajien elinpiirit, verkostot.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos!

Jussi Tuumi

erityisasiantuntija

Ruokavirasto | maaseutulinja | maatalousosasto
p. 050 342 7694, 0295 204955
jussi.tuumi@ruokavirasto.fi
www.ruokavirasto.fi

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority